

„СИГУРНОСТ“ Е ДРУГОТО ИМЕ НА ЗАСТРАХОВКИТЕ ЗА КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛИ

Застраховките на кредитополучатели в наши дни са за сметка на банката. В известния банков портал Banki.Start.bg са включени уеб-страниците на всички банки. Наред с условията за отпускане на различни видове кредити фигурират и условията за застраховки на кредитополучателите. Разбира се, крайната лаконичност в много от банковите страници едва ли е най-добрият ориентир за потенциалните кредитополучатели. Затова в разговор с банковите служители е хубаво всичко да се изяснява подробно и точно.

Например какъв вид е сключената групова застраховка - „Живот“ или „Злополука“? Какви са покритията - само при смърт или по изключение и при трайна нетрудоспособност; до каква степен е покрита инвалидността и т.н. Иначе понякога се случва клиентите да мислят, че имат животозастраховка, а в действителност тя покрива единствено рискове при злополука.

Този вид принадлежи към застраховките „Живот“ и се предлага само от живото-застрахователни компании.

На всеки клиент трябва да е ясно, че застраховките „Злополука“ не покриват риска загуба на работоспособност в резултат на заболяване. Това, за което компанията плаща по застраховката, са смърт, причинена от злополука, и трайна нетрудоспособност (над определен процент, минимум 50%), също вследствие на злополука. При настъпване на събитие от застраховката се ползват банката и застрахованият или неговите наследници.

Застрахователи твърдят, че в момента само една банка „Сосиете женерал експрес банк“ със сигурност обезщетява клиентите си и за риска трайна загуба на трудоспособност при инвалидност над 70%.

При смърт на кредитополучателя застрахователят веднага погасява оставащия кредит. В повечето случаи става дума за кредит, който служи за купуване на недвижим имот. Така ако не дай боже кредитополучателят почина, застрахователят покрива дължимите суми и имотът остава на наследниците на починалия. Може да се каже, че това е застраховка в повечето случаи за защита на наследниците на кредитополучателите. Това е основното й предназначение, не е задължителна със закон, но всички банки вече я правят.

До началото на 2001 г. банките не предлагаха масово застраховки на кредитополучатели, а това се правеше само по изключение. Едва през последните три години заедно с бума на кредитите този бизнес се разви бурно и сега, за да защити своя портфейл, банката задължително прави застраховката.

БАНКИТЕ „ВРЪЗВАТ ПОПА“

Застраховката е неизменна част от управлението на риска на банката, затова всяка от тях сама преценява каква задължителна застраховка да изисква от клиентите си - „Злополука“ или „Жи-

вот“. Трябва да е ясно, че при настъпване на застрахователно събитие обезщетението не се изплаща директно на кредитополучателя или наследниците му, но се ползват привилегии. При ипотечен кредит например банката се подсигурява, в случай че кредитополучателят не може да продължи да изплаща заема си, защото е починал или е в трайна инвалидност. И вместо банката да ипотекира имота му, заемът се погасява от застрахователя в рамките на седем дни.

В сайтовете пише, че сключването на застраховката е „за сметка на банката“. Това е така, но е валиден общият принцип, че безплатен обяд няма. Застрахователната полица струва пари и банката калкулира застраховката „Живот“ в цената на

кредита - било то в перото разходи за управлението му, било то в разходите за администриране или като надбавка в лихвения процент. Все пак банката предпочита разходите й да са по-малко. Затова някои застраховки, сключени от банки, не гарантират пълно застрахователно покритие. Добре е клиентите да са наясно с това. Както и че сумите за погасяване, които плащат всеки месец, зависят и от застраховката. Цената може да бъде по-висока от 2-3 промила (която е обичайната) от застрахователната сума и да достигне до 5 промила само ако се включи и още един риск като „трайна загуба на трудоспособност“.

Обикновено банките включват цената на застраховката в лихвения процент по кредитите на банката. Ако застрахователят предостави по-ниска премия по застраховката, тогава и банката ще има по-ниска лихва. За това обаче и застрахователите, и банките не дават обяснение.

Публичен факт е, че всички финансови групи със застрахователни компании и банки са основните играчи. За съжаление в отчетните данни, които се предоставят от надзорния орган, няма разграничаване на тази застраховка от останалите, а премията се отчетат общо за застраховките „Живот“. Затова не е възможно да се разбере кои са основните играчи на този пазар.

ДОБРЕ Е ДА СЕ ЗНАЕ

Основното е да се знае дали „безплатната“ застраховка, която банката предлага, е чиста групова „Злополука“ или включва и заболяване, т.е. застраховка „Живот“? Какви рискове се покриват - само смърт или в добавка и трайна нетрудоспособност?

Има разлики и в застраховките „Живот“ по отношение на застрахователното покритие. Може да се включи трайна загуба на работоспособност в резултат на злополука и трайна загуба на рабо-

КОГАТО ДЯВОЛЪТ СЕ ШЕГУВА

Преди няколко години клиентка на една от лицензираните банки в София, както и работещата с нея застрахователна компания, стигна до съдебен процес за обезщетение от 28 835 щ. долара за нанесени морални и материални щети. При сключването на договора за заем клиентката е била задължена да застрахова за своя сметка ипотекираните в полза на банката недвижими имоти, както и да сключи договор за застраховка „Живот“, при одобрен от банката застраховател. Впоследствие се оказва, че банковите служители са подвели своята клиентка, като не са й връчили т.нар. Уведомление за застраховка на кредитополучател, в което ясно и подробно да са описани видът на застраховката и покритите рискове. Споменатата застрахователна компания в действителност е имала договор с банката за застраховки „Злополука“ на кредитополучател.

Една година след подписване на договора за заем жената заболява тежко и е с „трайна нетрудоспособност от общо заболяване“, със загуба на работоспособност 73 процента.

Едва тогава тя разбира, че всъщност е сключила застраховка „Злополука“ и по тази причина застрахователят мотивирано отказва да изплати обезщетението.

тоспособност в резултат на заболяване. Вторият риск обаче не е много предпочитан от страна на банките и застрахователните компании, когато се докаже, че клиентът, освен че е изтеглил голям кредит, а и здравослов-

ното му състояние е не съвсем добро. Освен това начинът на работа на експертните лекарски комисии понякога дава възможност на хора без сериозно заболяване да получат по-висока степен на инвалидност, а това е неизгодно за застрахователите. За банките покриването на този риск също е неизгодно, защото това оскъпява застраховката.

Друга променлива величина е тъкмо степента на инвалидност, от която зависи какво плаща застрахователят. В практиката най-често обезщетения се дължат за инвалидност, надхвърляща 70 и 90 процента. През последните месеци тенденцията е, когато банките правят застраховка на кредитополучател, обезщетенията да се изплащат при инвалидност над 70% и с пожизнен срок.

Понякога при застраховка „Живот“ се изключват всички събития, водещи до трайна нетрудоспособност или смърт в резултат на заболяване, което за първи път е регистрирано преди началото на подписването на договора за заем. Така че при смърт на лицето се изискват всички документи от смъртния акт или лечението в болница, като се установява дали смъртта не е настъпила вследствие заболяване от преди 15 години. Ако е така, застрахователят се оттегля от поетите задължения, защото болестта е настъпила преди сключването на договора.

ВЗАИМНИТЕ ИЗГОДИ

Идеята за застраховане на кредитополучателите става много популярна в България. И от това печелят всички. Банките - защото елиминират в голяма степен риска да водят скъпоструващи дела

и процедури по придобиване и реализиране на имуществото на пострадалия длъжник. Застрахователите - защото това е техният бизнес и колкото по-голям е той, толкова по-значителни са печалбите. И накрая - самите кредитополучатели. Ясно защо.

Важното като при всяка работа е да е свършена професионално и почтено.

Ясно е, че кредитите се теглят масово, банките не са заинтересовани да утежняват лихвените проценти по кредити с допълнителни застраховки с високи суми. А може би е разумно при потребителските кредити да се помисли рискът трайна инвалидност да се включи като задължителен. Виж, при ипотечните кредити банката има в залог имота на кредитополучателя. Дали тя няма повече интерес в случай на неблагоприятен инцидент, причинил инвалидност, да му отнеме имота?

Според **Пламен Ялъмов, изп. директор на ЗАД „Алианц България Живот“**, пазарният дял на застраховката е много малък поради факта, че в масата банки се покриват много малко рискове, главно рискът от евентуална смърт. Това е така, защото самите банки - клиенти на застрахователните компании, не желаят да има повече покрития. В ЗАД „Алианц България Живот“ това е чисто рисков застраховка, която покрива само риска „смърт“.

Банките желаят да застраховат по два вида риск - твърди П.Ялъмов. Първият е застраховка „Живот“, при която се покрива смърт, причинена от всякакво естество - включително злополука, както и общи и хронични заболявания. Вторият вид е застраховка „Злополука“ с покритие на риска смърт само от злополука (индивидуална) на кредитополучателя.

В 99 на сто от случаите обаче банките желаят да направят застраховка „Живот“ на своите клиенти с покритие на риска смърт от всякакво естество, т.е. покриват се всички рискове - от злополука и от заболяване. Но ако при своите предварителни проучвания застрахователят установи, че някой кредитополучател с висока стойност на кредита е с доста сериозен здравословен проблем и по тази причина откаже

застраховката „Живот“, тогава банката предлага само застраховка „Злополука“.

Предварително застрахователната компания ЗАД „Алианц България Живот“ изисква медицински преглед на клиентите с по-високи суми на кредитите, или със здравна декларация при по-малките суми. Възможно е да му бъде отказана застраховка „Живот“, ако здравословното му състояние е нестабилно и рискът е много голям.

Банките правят застраховки на всички кредитополучатели независимо от изтеглените видове кредити - ипотечни, потребителски и т.н. Сумата на кредита също е без значение, както и сроковете на погасяване. Така всички видове кредити от 1000 лв. включително изискват и застраховане.

ЗА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ СУМИ

Застрахователната сума върху живота на клиента в масовите случаи е равна на оставащата непогасена част (оставащата главница) от кредита през годините. Банките предпочитат този начин на формиране на застрахователната сума, защото застраховката става по-евтина както за клиентите, така и за самата банка, която калкулира цената в лихвения си процент. В

противен случай, ако застрахователната сума е твърда от начало до край и е равна на стойността на кредита, има опасност при събитие в края на периода непосредствено преди изтичането на срока на кредита наследниците на кредитополучателя да получат доста голямо обезщетение, а банката ще получи съвсем малка част от застраховката, като в същото време ще трябва да плати много. Затова банките предпочитат да плащат за падаща в течение на времето и погасяването на кредита застрахователна сума. Разбира се, в зависимост от конкретните продукти в застрахователни компании има някои различия по отношение на формирането на сумите.

КОГА НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПОЛУЧИ ОБЕЗЩЕТЕНИЕ?

Обезщетения по застраховките не се изплащат, когато има събития, непокрити по условията на сключените договори, както и когато не са изпълнени условията по полицата. Г-н Пламен Ялъмов обяснява, че когато има уквиване на данни за здравословното състояние от страна на клиентите, е възможно да не се получи обезщетение при евентуална смърт. Например това е възможно при потребителските кредити с по-ниска стойност на кредита - до 10 хил.лв., нещо, което се предлага от повечето банки. Клиентът подписва само декларация, че няма сериозни заболявания. Ако настъпи смърт и застрахователят постфактум установи, че застрахованият е бил на преглед в болница 5 дни преди подписването на полицата и му е установено сериозно заболяване като рак например, застрахователят няма да изплати обезщетение на наследниците му.

(Продължава на стр. 16)